

IMPROWIZACJA ORGANOWA Z AKOMPANIAMENTEM LITURGICZNYM

Nazwa przedmiotu

Wydział Dyrygentury, Jazzu, Muzyki Kościelnej
i Edukacji Muzycznej

Nazwa jednostki realizującej przedmiot

program studiów

Muzyka kościelna

Kierunek

Muzyka kościelna

Specjalność

-

Specjalizacja

stacjonarne	pierwszego stopnia	obowiązkowy	wykład	indywidualne	zajęcia w pomieszczeniu dydaktycznym AMFN
Forma studiów	Poziom studiów	Status przedmiotu	Forma przeprowadzenia zajęć		Tryb realizacji

ROK I		ROK II		ROK III	
sem. I	sem. II	sem. I	sem. II	sem. I	sem. II
☑	☑	☑	☑	☑	☑
ZO	E	E	E	E	E
ECTS					
2	2	3	3	3	3

Liczba godzin kontaktowych z pedagogiem **120**

Liczba godzin indywidualnej pracy studenta **360**

punkty ECTS **16**

Forma zaliczenia: **Z** – zaliczenie bez oceny | **ZO** – zaliczenie z oceną | **E** – egzamin

Koordinator przedmiotu Kierownik *Katedry Muzyki Kościelnej*

Prowadzący przedmiot

dr Jarosław Ciechacki
mgr Patryk Podwojski

j.ciechacki@amfn.pl
p.podwojski@amfn.pl

Metody kształcenia

- wykład problemowy
- analiza przypadków
- praca indywidualna

Metody weryfikacji efektów uczenia się

- egzamin (standaryzowany, na bazie problemu)
- projekt, prezentacja

CELE PRZEDMIOTU

Przygotowanie studenta do pełnia roli organisty-akompaniatora dla uczestników nabożeństw Kościoła Rzymsko-Katolickiego ze szczególnym uwzględnieniem samodzielnej harmonizacji pieśni.
Rozwój umiejętności wykonawczych i kompozytorskich studentów w kontekście tworzenia muzyki w trybie improwizatorskim.

WYMAGANIA WSTĘPNE

Podstawowa znajomość zasad harmonii funkcyjnej.

TREŚCI PROGRAMOWE

semestr I

Akompaniament liturgiczny

Praktyczne realizowanie akompaniamentu do pieśni kościelnych w typie kancjonałowym skomponowanych w harmonice funkcyjnej bez wychyleń tonacyjnych, z wykorzystaniem podstawowych funkcji harmonicznym w układzie skupionym.

Nauka zaplanowania ciągu harmonicznego w odniesieniu do porządku metrycznego pieśni.

Wprowadzenie do podstawowych dialogów i aklamacji mszalnych w tonie rzymskim.

Improwizacja

Partita chorałowa w stylu niemieckiego baroku – praca nad wybranymi dwiema wariacjami na przykładzie różnych pieśni kościelnych. Wprowadzenie do formy, ćwiczenia figuracji, struktur oraz kombinacji w odniesieniu do porządku harmonicznego i metrycznego.

Swobodna miniatura, romantyczna, neomoderna lub współczesna – przedstawienie założeń formy, praca nad właściwą stylistyką harmoniczną, typem melodyki, zależnie od wyboru stylu oraz kształtowanie przebiegu formy.

Podstawowe kryteria oceny (semestr I)

Prezentacja improwizacji:

- 2 improwizacje
 - 2 wariacje w stylu barokowym nt. pieśni
 - swobodna miniatura, romantyczna, neomoderna lub współczesna

Kolokwium praktyczne (na około miesiąc przed sesją egzaminacyjną)

- Dialogi i odpowiedzi
 - Pozdrowienie (ton rzymski)
 - Znak Krzyża (ton rzymski)
 - Dialog przed i po Ewangelią (ton rzymski)

Prezentacja harmonizacji:

- 3 własne harmonizacje pieśni

semestr II

Akompaniament liturgiczny

Praktyczne realizowanie akompaniamentu do pieśni kościelnych w typie kancjonałowym skomponowanych w harmonice funkcyjnej bez wychyleń tonacyjnych, z wykorzystaniem podstawowych oraz pobocznych funkcji harmonicznym z użyciem akordów z prymą i tercją w basie.

Nauka zaplanowania ciągu harmonicznego w odniesieniu do porządku metrycznego pieśni.

Praca nad dialogami i aklamacjami mszalnymi w tonach dawnym i rzymskim.

Improwizacja

Partita chorałowa w stylu niemieckiego baroku – praca nad kolejnymi dwiema wybranymi wariacjami na przykładzie różnych pieśni kościelnych. Wprowadzenie do formy, ćwiczenia figuracji, charakterystycznych struktur oraz kombinacji w odniesieniu do porządku harmonicznego i metroritmicznego. Nauka właściwości stylu kompozytorskiego, w szczególności J. Pachelbela oraz J. S. Bacha.

Forma okresowa klasyczna, romantyczna lub neomodalna – praca nad elementami formy okresowej typu ABA w wybranej stylistyce. Nauka połączeń harmonicznym, typu melodyki, faktury i zwrotów kadencyjnych właściwych dla wybranej stylistyki.

Podstawowe kryteria oceny (semestr II)

Prezentacja improwizacji (egzamin):

- **2 improwizacje.**
 - 2 kolejne wariacje w stylu barokowym nt. pieśni
 - Forma okresowa klasyczna, romantyczna lub neomodalna

Kolokwium praktyczne (na około miesiąc przed sesją egzaminacyjną)

- **Dialogi i odpowiedzi**
 - Pozdrowienie (ton rzymski i dawny)
 - Znak Krzyża (ton rzymski i dawny)
 - Dialog przed i po Ewangelii (ton rzymski i dawny)
 - Aklamacje po przeistoczeniu (Oto wielka tajemnica wiary, Tajemnica wiary)
- **Części stałe** (harmonizacje własne lub z gotowych opracowań)
 - Kyrie
 - Agnus Dei

Prezentacja harmonizacji (egzamin):

- 3 własne harmonizacje pieśni

semestr III

Akompaniament liturgiczny

Praktyczne realizowanie akompaniamentu do pieśni kościelnych w typie kancjonałowym skomponowanych w harmonice funkcyjnej z możliwymi wychyleniami tonacyjnymi, z wykorzystaniem podstawowych oraz pobocznych funkcji harmonicznym z użyciem akordów z prymą i tercją w basie.

Nauka zaplanowania ciągu harmonicznego w odniesieniu do porządku metroritmicznego pieśni.

Praca nad dialogami i aklamacjami mszalnymi w tonach dawnym i rzymskim.

Improwizacja

Duo w stylu barokowym – praca nad dwugłosową formą polifoniczną, w oparciu o temat wybranej pieśni. Ćwiczenia struktur rytmicznych i melodycznych, charakterystycznej motywiki, własnych kreacji osadzonych w określonej stylistyce. Praca ewolucyjna na bazie własnego motywu.

Forma ostinatowa barokowa, romantyczna lub XX w. – wprowadzenie do formy wariacyjnej z ostinato domyślnie realizowanym w basie w wybranym stylu. Praca nad pojedynczymi wariacjami, w oparciu o ustaloną harmonikę. Łączenie wariacji w grupy i praca nad przebiegiem całości formy.

podstawowe kryteria oceny (semestr III)

Prezentacja improwizacji (egzamin):

- Duo w stylu barokowym na temat pieśni
- Forma ostinatowa barokowa, romantyczna lub XX w.

Kolokwium praktyczne (na około miesiąc przed sesją egzaminacyjną)

- **Dialogi i odpowiedzi**
 - Pozdrowienie (ton rzymski i dawny)
 - Znak Krzyża (ton rzymski i dawny)

- Dialog przed i po Ewangelii (ton rzymski i dawny)
- Dialog przed prefacją
- Aklamacje po przeistoczeniu (wszystkie)
- Zakończenie modlitwy eucharystycznej
- **Części stałe** (harmonizacje własne lub z gotowych opracowań)
 - Kyrie
 - Sanctus
 - Agnus Dei

Prezentacja harmonizacji (egzamin):

- 3 własne harmonizacje pieśni

semestr IV

Akompaniament liturgiczny

Praktyczne realizowanie akompaniamentu do kolejnych pieśni kościelnych w typie kancjonałowym skomponowanych w harmonice funkcyjnej z możliwymi wychyleniami tonacyjnymi, z wykorzystaniem podstawowych oraz pobocznych funkcji harmonicznycch z użyciem akordów z prymą i tercją w basie. Realizacja harmonizacji z wydzielonym na innym manuale cantus firmus realizowanym w sopranie.

Nauka zaplanowania ciągu harmonicznego w odniesieniu do porządku metrycznego pieśni.

Praca nad dialogami i aklamacjami mszalnymi w tonach dawnym i rzymskim.

Improwizacja

Forma imitacyjna w stylu barokowym lub romantycznym – wprowadzenie do wybranej formy imitacyjnej (inwencja, fugetta, ricercar, fuga) w wybranym stylu. Praca nad ukształtowaniem tematu do imitacji oraz sposobu kreacji kontrapunktów. Nauka kontrolowania pracy motywiczej w odniesieniu do porządku harmonicznego. Zastosowanie wybranych progresji w przebiegu formy.

Medytacja neomodalna – wprowadzenie do formy. Praca nad harmoniką opartą o wybrane skale modalne. Kształtowanie melodyki w oparciu o wybrane skale modalne. Kreacja przebiegu formy.

podstawowe kryteria oceny (semestr IV)

Prezentacja improwizacji (egzamin):

- forma imitacyjna w stylu barokowym lub romantycznym
- medytacja neomodalna

Kolokwium praktyczne (na około miesiąc przed sesją egzaminacyjną)

- **Dialogi i odpowiedzi**
 - Pozdrowienie (ton rzymski i dawny)
 - Znak Krzyża (ton rzymski i dawny)
 - Dialog przed i po Ewangelii (ton rzymski i dawny)
 - Dialog przed prefacją
 - Aklamacje po przeistoczeniu (wszystkie)
 - Zakończenie modlitwy eucharystycznej
 - Embolizm
- **Części stałe**
 - Kyrie
 - Gloria
 - Sanctus
 - Agnus Dei

Prezentacja harmonizacji (egzamin):

- 3 własne harmonizacje pieśni

semestr V

Akompaniament liturgiczny

Praktyczne realizowanie akompaniamentu do kolejnych pieśni kościelnych w typie kancjonałowym skomponowanych w harmonice funkcyjnej z możliwymi wychyleniami tonacyjnymi, z wykorzystaniem podstawowych oraz pobocznych funkcji harmonicznnych z użyciem akordów z prymą, tercją, kwintą, sekstą i septymą w basie. Realizacja harmonizacji do pieśni niemenzurowanej i recytatywnej. Nauka właściwego użycia środków harmonicznnych w odniesieniu do tekstu. Praca nad harmonizacjami do pieśni osadzonych w harmonice modalnej.

Praca nad dialogami i aklamacjami mszalnymi w tonach dawnym i rzymskim.

Improwizacja

Wprowadzenie do wybranej formy w wybranym stylu. Praca motywiczna, strukturalna, figuracyjna oraz ewolucyjna w korelacji z charakterystyczną harmoniką. Kreacja przebiegu formy i jej dramaturgii.

podstawowe kryteria oceny (semestr V)

Prezentacja improwizacji (egzamin):

- **2 improwizacje** (do wyboru z poniższych)
 - Preludium z cf. sopranie lub c.f. w basie w stylu barokowym
 - Fantazja romantyczna,
 - Toccata w wybranym stylu
 - Preludium w stylu barokowym zawierające wybrane elementy stilus fantasticus (solo pedałowe, nuty pedałowe, pochody gamowe, pasaże, jedno krótkie fugato)

Kolokwium praktyczne (na około miesiąc przed sesją egzaminacyjną)

- **Dialogi i odpowiedzi**
 - Pozdrowienie (ton rzymski i dawny)
 - Znak Krzyża (ton rzymski i dawny)
 - Dialog przed i po Ewangelii (ton rzymski i dawny)
 - Dialog przed prefacją
 - Aklamacje po przeistoczeniu (wszystkie)
 - Zakończenie modlitwy eucharystycznej
 - Modlitwa Pańska (harmonizacje własne lub z gotowych opracowań)
 - Embolizm
- **Części stałe** (harmonizacje własne lub z gotowych opracowań)
 - Kyrie
 - Gloria
 - Sanctus
 - Agnus Dei

Prezentacja harmonizacji (egzamin):

- 3 własne harmonizacje pieśni

semestr VI

Praca nad poszczególnymi elementami Mszy Świętej Kościoła Rzymsko-Katolickiego w ciągu tygodnia. Dobór repertuaru w oparciu o kalendarz liturgiczny i zaplanowane teksty mszalne. Praca nad własnymi harmonizacjami, typami wstępów i zakończeń. Praca nad formami improwizowanymi możliwymi do użycia podczas liturgii.

podstawowe kryteria oceny (semestr VI)

Egzamin dyplomowy w formie Mszy Świętej Kościoła Rzymsko-Katolickiego

Prezentacja własnych harmonizacji pieśni i śpiewów liturgicznych zgodnych z tekstami mszalnymi przewidzianymi na wskazany dzień w kalendarzu liturgicznym.

Egzamin zakłada wykonanie akompaniamentu liturgicznego podczas Mszy Świętej w ciągu tygodnia w łączności ze śpiewem, przygotowanie psalterzysty i wspólne wykonanie śpiewu międzylekcyjnego, prezentację przynajmniej dwóch wybranych form improwizatorskich oraz wstępów i zakończeń do akompaniamentów, w poszanowaniu do akcji liturgicznej.

Kategorie efektów	EFEKT UCZENIA SIĘ	Kod efektu
Wiedza	posiada ogólną znajomość literatury muzycznej, ze szczególnym uwzględnieniem kompozycji sakralnych	P6_MK_W01
	posiada znajomość podstawowego repertuaru związanego z wybraną specjalnością	P6_MK_W02
	posiada znajomość struktury dzieła muzycznego i modeli formalnych utworów	P6_MK_W03
	posiada znajomość i zrozumienie podstawowych linii rozwojowych w historii muzyki oraz orientację w literaturze związanej z tymi zagadnieniami (dotyczy to także Internetu i e-learningu)	P6_MK_W06
	posiada znajomość stylów muzycznych i związanych z nimi tradycji wykonawczych, szczególnie w zakresie muzyki kościelnej	P6_MK_W07
	posiada orientację w zakresie problematyki związanej z technologiami stosowanymi w muzyce oraz z technikami multimedialnymi	P6_MK_W09
	posiada podstawową wiedzę dotyczącą budowy organów piszczalkowych, ich zasad konserwacji oraz strojenia	P6_MK_W10
	rozpoznaje i definiuje wzajemne relacje zachodzące pomiędzy teoretycznymi i praktycznymi aspektami studiowania	P6_MK_W11
	posiada podstawową wiedzę w zakresie techniki wokalne, anatomii i fizjologii aparatu głosowego, prawidłowego jego używania zarówno w śpiewie jak i w mowie	P6_MK_W14
Umiejętności	dysponuje umiejętnościami niezbędnymi do tworzenia i realizowania własnych koncepcji artystycznych	P6_MK_U01
	jest świadomy sposobów wykorzystywania swej intuicji, emocjonalności i wyobraźni w obszarze ekspresji artystycznej solisty	P6_MK_U02
	posiada umiejętność wykorzystywania wiedzy dotyczącej podstawowych kryteriów stylistycznych wykonywanych utworów	P6_MK_U04
	wykazuje zrozumienie wzajemnych relacji zachodzących pomiędzy rodzajem stosowanej w danym dziele ekspresji artystycznej, a techniką wykonawczą	P6_MK_U05
	opanował warsztat techniczny potrzebny do profesjonalnej prezentacji muzycznej i jest świadomy problemów specyficznych dla instrumentarium organowego	P6_MK_U09
	posiada umiejętność rozumienia i kontrolowania struktur rytmicznych i metrycznych oraz aspektów dotyczących aplikatury, pedalizacji, frazowania, struktury harmonicznego itp. opracowywanych utworów	P6_MK_U10

	poprzez opanowanie efektywnych technik ćwiczenia wykazuje umiejętność samodzielnego doskonalenia warsztatu technicznego jako interpretator literatury oraz improwizator	P6_MK_U11
	posiada umiejętność właściwego odczytania tekstu nutowego, biegłego i pełnego przekazania materiału muzycznego, zawartych w utworze idei i jego formy	P6_MK_U13
	posiada biegłą znajomość w zakresie słuchowego rozpoznawania materiału muzycznego, zapamiętywania go i operowania nim	P6_MK_U14
	dzięki częstym występom publicznym wykazuje umiejętność radzenia sobie z różnymi stresowymi sytuacjami, które z nich wynikają	P6_MK_U17
	wykazuje umiejętność brania pod uwagę specyficznych wymagań publiczności i innych okoliczności towarzyszących wykonaniu (np. reagowanie na różnorodne warunki akustyczne pomieszczeń, zapotrzebowanie repertuarowe odbiorców, wynikające z ich zdolności percepcyjnych oraz edukacji muzycznej)	P6_MK_U18
	posiada umiejętności kształtowania i tworzenia muzyki w sposób umożliwiający odejście od zapisanego tekstu nutowego	P6_MK_U19
Kompetencje społeczne	rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie	P6_MK_K01
	umie gromadzić, analizować i w świadomy sposób interpretować potrzebne informacje	P6_MK_K02
	realizuje własne koncepcje i działania artystyczne oparte na zróżnicowanej stylistyce, wynikające z wykorzystania wyobraźni, ekspresji i intuicji	P6_MK_K03
	posiada umiejętność organizacji pracy własnej i zespołowej w ramach realizacji wspólnych zadań i projektów	P6_MK_K04
	posiada umiejętność adoptowania się do nowych, zmiennych okoliczności, które mogą występować podczas wykonywania pracy zawodowej lub twórczej	P6_MK_K05
	jest zdolny do efektywnego wykorzystania wyobraźni, intuicji, twórczej postawy i samodzielnego myślenia w celu rozwiązywania problemów	P6_MK_K06
	w sposób świadomy kontroluje swoje emocje i zachowania	P6_MK_K07
	posiada umiejętność samooceny, jak też jest zdolny do budowania konstruktywnej krytyki w obrębie działań muzycznych, artystycznych oraz w obszarze szeroko pojmowanej kultury	P6_MK_K08
	posiada umiejętność współpracy i integracji podczas realizacji zespołowych zadań projektowanych oraz przy pracach organizacyjnych i artystycznych związanych z różnymi przedsięwzięciami kulturalnymi	P6_MK_K11

	w sposób świadomy i profesjonalny umie zaprezentować własną działalność artystyczną	P6_MK_K13
	umie posługiwać się fachową terminologią z zakresu dziedziny muzyki	P6_MK_K14

LITERATURA PODSTAWOWA

W. Delimat, Śpiewnik Wawelski - wszystkie tomy, Kraków 2009
Ks. Jan Siedlecki, Śpiewnik Kościelny, Kraków 2015
W. Zalewski, Śpiewnik pieśni kościelnych, PWM 2022
L. Dyka, Odpowiedzi mszalne Rzeszów 2024
Liber usualis, wyd. 1956
J. Waloszek, Droga do nieba, t. I-III, Opole 2008

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

D. Terefenko, Zeszyt ćwiczeń do teorii jazzu, Kraków 2023
M. Kierska-Witczak, Psalate synetos t.1: Wybrane zagadnienia akompaniamentu liturgicznego, AMKL 2012
T. Kulikowski, Ćwiczenia dla adeptów szlachetnej sztuki organowego akompaniamentu liturgicznego, AMKL 2018

BIBLIOTEKI WIRTUALNE I ZASOBY ON-LINE (opcjonalnie)

Zawód - organista – cykl vlogów organisty Kamila Frąsia: <https://www.youtube.com/watch?v=R7lDb-6DjIY&list=PLEYIno6PgNZmRm-ikTn1-1eWm2YyBEaO1>

Data modyfikacji	Wprowadź datę	Autor modyfikacji	
Czego dotyczy modyfikacja	czcionka Calibri, rozmiar 11, używać punktów (jeśli potrzeba)		